

Bruk av konfliktråd i familievoldssaker

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (OPPG300)

Politihøgskolen

2015

Kand.nr: 99

Antall ord: 6572

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	2
1.1 PROBLEMSTILLING	2
1.2 AVGRENSNING	2
1.3 NØKKELBEGREPER	3
1.3.1 FOREBYGGENDE ARBEID	3
1.3.2 VOLD	3
1.3.4 KONFLIKTRÅDET	4
2.0 METODE	5
2.1 TEORETISK OPPGAVE	5
2.2 KILDESØK	5
2.3 KILDEKRITIKK	6
3.0 TEORI OG DRØFTING	6
3.1 POLITIETS FOREBYGGENDE ARBEID	6
3.2 POLITIETS MØTE MED KVINNEN	7
3.3 VOLD I NÆRE RELASJONER I DET TRADISJONELLE STRAFFESYSTEMET	8
3.3.1 IVARETAKELSE AV OFFERETS BEHOV I DET TRADISJONELLE STRAFFESYSTEMET	9
3.4 BRUK AV KONFLIKTRÅDET VED VOLD I NÆRE RELASJONER	10
3.4.1 PROSJEKTER MED BRUK AV KONFLIKTRÅD OG TILRETTELAGTE SAMTALER	11
3.5 POLITIETS SAMARBEID MED KONFLIKTRÅDET	13
3.6 KONFLIKTRÅDSBEHANDLING SAMMENLIGNET MED DET TRADISJONELLE STRAFFESYSTEMET	15
4.0 AVSLUTNING	19
5.0 LITTERATURLISTE	21
5.1 LOVVERK	22
6.0 SELVVALGT PENSUM	22

1.0 Innledning

Under min hospitering i praksisåret hos Krisesenteret i Telemark, møtte jeg flere kvinner som hadde vært utsatt for vold i nære relasjoner. Jeg fikk høre deres historie og se en del av veien de måtte gå for å komme seg videre i livet. Hospiteringen førte til en interesse for problemstillingene rundt vold i nære relasjoner og et ønske om å hjelpe de som er i en slik situasjon. Vold i nære relasjoner er et svært viktig tema, da alle fortjener å kunne føle seg trygg i sitt eget hjem.

Vold i nære relasjoner er et omfattende problem i Norge som politiet forsøker å finne forebyggende tiltak for. Politiet har en sentral rolle i det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner, da det ofte er politiet som først kommer i kontakt med ofrene og gjerningspersonene. Dessverre er det slik at politiet ofte ikke kan innfri ofrenes og samfunnets forventninger til arbeidet. Det kan være utfordrende for politiet å jobbe med saker som omhandler vold i nære relasjoner, da det kan være stor variasjon i sakene. Ofrenes behov er ulike, og det gjør at politiet må variere arbeidet slik at offeret blir ivaretatt på best mulig måte. Det har de siste årene vært større fokus på ivaretagelse av ofrene, derfor har jeg valgt å se nærmere på bruk av konfliktrådet som et forebyggende tiltak i saker omhandlende vold i nære relasjoner. Årsaken til at jeg ønsker å se nærmere på bruk av konfliktrådet, er fordi det blant annet er offerets interesser som er fokuset i konfliktrådet.

1.1 Problemstilling

Jeg har valgt følgende problemstilling: *Hvordan kan politiet, ved bruk av konfliktrådet, forebygge gjentagende vold i nære relasjoner?*

1.2 Avgrensning

I denne oppgaven vil jeg ta for meg hvordan konfliktrådet benyttes i saker med vold i nære relasjoner som et forebyggende tiltak, og hvilke fordeler og ulemper et slikt tiltak har. I og med at det allerede vil være utøvd vold på dette stadiet, vil fokuset være på å forebygge nye voldshendelser. Tiltak som politiet kan iverksette på stedet vil ikke bli omhandlet, da oppgavens fokus er på de langsiktige forebyggende tiltakene fremfor de kortsiktige. Oppgaven vil ta for seg hvordan politiet kan bidra for å forebygge ny vold, hvor fokuset

spesielt er på å ivareta offeret på best mulig måte. Her vil politiets kunnskap, forståelse, kommunikasjon og informasjon være sentral for å kunne iverksette riktig tiltak.

Selv om vold i nære relasjoner er en handling utført av både kvinner og menn, (St. Meld. 15, 2012-2013) vil jeg i denne oppgaven forholde meg til vold mot kvinner, da det er flest tilfeller hvor kvinnen er offer. Barn som er eksponert for vold anses også som et offer for volden (St. Meld. 15, 2012-2013), men på grunn av ordbegrensningen vil jeg i denne oppgaven kun forholde meg til kvinnen.

1.3 Nøkkelbegreper

1.3.1 Forebyggende arbeid

Elisabeth Myhre Lies beskrivelse av forebygging:

”Å forebygge vil si å være i forkant og hindre at noe negativt skjer” (Lie, 2011, s.21).

Vi kan dele forebyggende arbeid i to hovedstrategier: proaktive og reaktive. Proaktiv forebygging er det arbeidet som utføres før det skjer et lovbrudd – med sikte på at det ikke skal skje. Reaktiv forebygging skjer etter et lovbrudd har skjedd, for å forebygge nye lovbrudd. Reaktive arbeidsoppgaver er å oppklare og reagere overfor lovbrøyttere for å forhindre fremtidige lovbrudd. Et tradisjonelt reaktivt tiltak kan være bruk av straff (Lie, 2011). Oppgaven forutsetter at det er blitt utøvd vold og fokuset er på hvordan vi kan forebygge videre vold mellom partene, derfor er det det reaktive sporet vi befinner oss i.

1.3.2 Vold

Vold er et bredt begrep som innebærer seksuell vold, materiell vold, latent vold, fysisk vold og psykisk vold (Meld. St. 15, 2012-2013).

Per Isdals definisjon er mye brukt om begrepet vold:

” Vold er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom denne

handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutter å gjøre noe den vil” (2000, s.36).

1.3.3 Vold i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner brukes ofte synonymt med begrepet familievold. Riksadvokatens rundskriv nr 3/2008 (s.1) beskriver familievold som:

”Det typiske ved familievoldssaker er at lovbrysteren og den fornærmede har tette og langvarige relasjoner og felles bolig”.

Volden skjer ofte et sted hvor offeret i utgangspunktet burde føle seg trygg, som i sitt eget hjem. Volden har en funksjon som å opprettholde makt og kontroll, og volden kjennetegnes blant annet ved at voldshandlingene skjer over tid (Politidirektoratet, 2009) Volden omfatter både fysisk og psykisk vold, samt trusler. Det er et omfattende problem i Norge og erfaringer tilsier at det er flere tusen som utsettes for ulike former for vold i nære relasjoner hvert år (Haaland, Clausen & Schei 2005).

1.3.4 Konfliktrådet

Konfliktrådet behandler både straffesaker og sivile saker inkludert henlagte saker fra politiet. Konfliktrådet kan være et alternativ til å ta saken til retten, i tillegg kan konfliktrådet også benyttes som en del av andre straffereaksjoner, som vilkår til dom og som del av samfunnsstraff. Nøkkelordene i konfliktrådenes arbeid er aktiv deltakelse og ansvarstaking (Meld. St. 15, 2012-2013). I Riksadvokatens rundskriv om Konfliktråd i 2008 ble det beskrevet at det er konfliktrådene som skal være hovedleverandør av restorative justice i straffesakskjeden (Riksadvokatens rundskriv nr. 4/2008 om konfliktråd). På norsk er restorative justice (RJ) blitt oversatt til gjenopprettende rett, eller gjenopprettende prosess. Jeg velger å bruke det engelske begrepet RJ videre i oppgaven.

RJ ble for første gang introdusert i Norge i 1976 av professor Nils Christie (Konfliktrådet, 2014). I Riksadvokatens rundskriv om konfliktråd er RJ definert som en måte å reagere mot

lovbrudd hvor behovet til ofrene, gjerningspersonene og lokalmiljøet balanseres (nr. 4/2008). I følge Slump og van Hoek handler ikke RJ om å straffe, men om å rehabilitere enkeltpersoner og gjenoppbygge relasjoner mellom offer og gjerningsperson, mellom gjerningsperson og samfunnet og mellom offer og samfunnet (siteret i Elvegård, Frigstad & Thorshaug, 2011, s.26). De mest brukte formene for RJ i dag er megling mellom offer og gjerningsperson, og stormøte hvor alle berørte parter av lovbruddet/konflikten deltar (Konfliktrådet, 2014).

2.0 Metode

Vilhelm Auberg definerer metode slik:

”En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder” (Dalland, 2012, s. 111)

2.1 Teoretisk oppgave

Oppgaven er oppbygd med teoretisk oppgave som metode, som vil si å kartlegge litteratur som allerede er utarbeidet. Relevant litteratur er blitt innhentet og deretter bearbeidet og drøftet for å belyse problemstillingen. Teoretisk oppgave gir mulighet til å anvende eksisterende litteratur for å belyse problemstillingen fra flere sider og fra ulike perspektiv.

2.2 Kildesøk

Relevant teori fra pensumlisten på politihøgskolen, samt annen relevant litteratur om vold i nære relasjoner og konfliktrådet er anvendt for å belyse problemstillingen. Relevant litteratur er blitt funnet gjennom internettsøk, hvor jeg har sett på litteraturlistene til tidligere bacheloroppgaver omhandlende vold i nære relasjoner og søkt via google og bibsys. Søkeord som er blitt benyttet er ”vold i nære relasjoner”, ”familievold”, ”konfliktråd”, ”gjenopprettende rett”, ”restorative justice” og ”familievold i konfliktrådet”. Lærere med kunnskap om vold i nære relasjoner og konfliktrådet er blitt oppsøkt for å få tips om litteratur. Aktuell litteratur er blitt leid på biblioteket og lånt av lærere. I tillegg er det benyttet lovverk til å belyse aktuelle lover.

2.3 Kildekritikk

En ulempe ved å benytte teoretisk oppgave som metode er at litteraturen som benyttes kan være sekundærkilder, som vil si at litteraturen allerede er drøftet og tolket av andre personer, basert på primærkilder. Litteraturen kan også være utdatert, da det stadig skjer endringer. Det er også fare for at ikke alle synsvinkler blir ivaretatt ved innhenting av litteratur. Mine erfaringer og meninger kan ha påvirket oppgaven, ved at litteraturen kan tolkes av min forforståelse. Det kan også føre til utelukkelse av litteratur som hadde vært relevant for besvarelsen. Jeg har forsøkt å forhindre dette ved å være bevisst i valg av litteratur og forsøkt å finne litteratur som både taler for og i mot bruk av konfliktråd.

Litteraturen som er blitt anvendt i oppgaven er skrevet hovedsakelig av fagpersoner innen familievold eller konfliktråd. Noe av litteraturen er innhentet fra justis- og beredskapsdepartementet og fra lærebøker på politihøgskolen. Disse kildene vil derfor måtte anses som pålitelige og troverdige kilder.

3.0 TEORI OG DRØFTING

3.1 Politiets forebyggende arbeid

Politolovens § 1 beskriver forebyggende politiarbeid som et av politiets hovedmål. I politilovens § 2 fremkommer det at forebyggende arbeid er en sentral oppgave for politiet. Det har de siste årene vært et større fokus på forebygging og etterforskning av vold i nære relasjoner. I regjeringens handlingsplan "*Vendepunkt*" (2007) kom det frem at regjeringen ville ha en bedre samordning mellom politiet og andre aktuelle aktører, dette for å sikre et bedre forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner, samt et større fokus på ivaretagelse av offeret.

Politiet vil få kunnskap om saker omhandlende vold i nære relasjoner først etter volden er skjedd, og det er derfor det reaktive politiarbeidet som vil bli omhandlet i oppgaven. I politidirektoratets strategiplan for forebyggende politiarbeid (2003-2008) beskrives det

reaktive politiarbeidet som det arbeidet politiet utfører for å løse, oppklare eller hindre gjentakelse av et lovbrudd. Det er altså de hendelsesstyrte tiltakene som settes i verk av politiet etter et lovbrudd er skjedd (Edvinsen, 2012). Ved melding om vold i nære relasjoner vil politiet rykke ut til stedet for å håndtere og løse situasjonen, deretter etterforske saken for å få gjerningspersonen tiltalt. Å straffe gjerningspersonen er den tradisjonelle måten å forebygge vold i nære relasjoner på, men det har de siste årene blitt forsøkt å benytte konfliktrådet som et verktøy politiet kan bruke i slike saker. I oppgaven vil jeg se nærmere på bruk av både det tradisjonelle straffesystemet og bruk av konfliktrådet som forebyggende tiltak i arbeidet mot vold i nære relasjoner.

3.2 Politiets møte med kvinnen

Hvordan politiet møter kvinnen, kan være avgjørende for å få et godt utgangspunkt for etterforskningen, videre behandling av saken og for å kunne forebygge ytterligere vold. Politiet må ha en forståelse av kvinnens behov som offer og skape trygghet for å kunne hjelpe henne ut av et voldelig forhold. Politiets holdninger og evne til å vise respekt er viktig for å få kvinnens tillit. Kvinnen må føle trygghet og tillit for å kunne samarbeide videre. Det er viktig å ha forståelse for at det kan være vanskelig å forlate partneren sin. Volden binder partene sammen og det gjør at mønsteret er vanskelig å bryte for kvinnen. Å etablere et godt nettverk rundt kvinnen kan være en avgjørende faktor for å få kvinnen til å forlate mannen. Volden kan ha ført til at kvinnen har isolert seg eller mannen kan ha hindret henne i å være i et sosialt nettverk (Råkil, 2002). Å ha en tett oppfølging og god dialog med kvinnen er avgjørende for politiets arbeid (Meld. St. 15, 2012-2013).

For å forstå kvinnen og hva hun går igjennom, kan voldshjulet hjelpe til med å danne et bilde av hva kvinnen går gjennom og på den måten skape en forståelse fra politiets side.

Voldshjulet har tre faser:

1. Spennings oppbygging
2. Akutt eksplosjon
3. Hvetebrødsdager

I fase 1 bygger spenningen seg opp og kvinnen venter på et voldsutbrudd. Kvinnen vet volden vil komme, men ikke når. Dette kan oppleves som svært belastende psykisk for kvinnen. I fase 2 utøver mannen vold mot kvinnen og det er som regel i denne fasen kvinnen eller andre kontakter politiet. Fasen hvetebrødsdager er etter volden er avsluttet. Kjennetegn ved denne fasen er at mannen angrer, ber om tilgivelse og skjemmer overdrevent bort kvinnen. Ofte tilgir kvinnen mannen og hun vil trekke anmeldelsen sin (Politidirektoratet, 2009).

3.3 Vold i nære relasjoner i det tradisjonelle straffesystemet

Straff er en reaksjon på en handling som ikke er akseptert. Det som er fokuset i den offentlige debatten er at man skal begrunne straffen med et motiv om å forebygge nye lovbrudd. Den forebyggende virkningen av straff kan deles inn i individual- og allmennprevensjon.

Individualprevensjon skal virke forebyggende for den som straffes, ved å forhindre at han/hun begår fremtidige lovbrudd. Individualprevensjon skal virke gjennom å avskrekke, uskadeliggjøre og rehabilitere lovbrøyteren. Ved allmennprevensjon er hensikten å forhindre fremtidige handlinger begått av folk flest. Ved allmennprevensjon ønsker man en virkning som for befolkningen virker avskrekkende, moraldannende og vanedannende (Lie, 2011).

Påtalemyndighetens diagram av avgjørelser av anmeldelser etter straffeloven §219 i hele landet år 2010, viser at 57% av sakene ble henlagt på grunn av bevisets stilling. 13% av sakene ble henlagt av andre årsaker. Aas (2013) mener det er vanskeligere å bevise gjentagende mishandling i nære relasjoner enn øvrig familievold. Grunnen kan være at det er enklere å bevise enkeltstående voldstilfeller enn gjentatte overgrep. Synlige fysiske skader dokumenteres enklere enn gjentagende mishandling over tid, spesielt når det gjelder psykisk mishandling. Saken må henlegges så lenge det ikke foreligger bevis som viser at den tiltalte er skyldig utover enhver rimelig og fornuftig tvil. Det er tydelig at mange saker med vold i nære relasjoner blir henlagt, men vil det da si at det ikke har skjedd en forskjell hos partene? Aas mener at det kan ligge mye positivt politiarbeid bak en henleggelse. Slikt positivt politiarbeid kjennetegnes ved godt samarbeid med andre nødvendige hjelpeaktører. Slike hjelpeaktører kan være barnevernet, krisesentre, NAV, psykiatrisk poliklinikk og Alternativ til Vold (Geir Aas, Politiets erfaringer med, og håndteringer av, volden i nære og familiære relasjoner, 2013).

3.3.1 Ivaretagelse av offerets behov i det tradisjonelle straffesystemet

Tidligere familievoldskoordinator i Sør-Trøndelag politidistrikt, Guro Angell Gimse, mener det er stor forskjell på forventningene ofrene og deres pårørende har til politiet og det politiet egentlig kan bidra med. Politiet har fokus på å kunne bevise de straffbare handlingene, mens kvinnens fokus kan være noe helt annet (Gimse, 2009). Geir Aas mener at det derfor kan oppstå en interessekonflikt mellom kvinnen og politiet. Politiet har behov for å få nøyaktig forklaring på konkrete handlinger, noe som vil kreve etterforskning, mens kvinnen kan ha andre behov som for eksempel omsorg og moralsk støtte. Det oppstår dermed en avstand mellom kvinnen og politiet som vanskeliggjør det videre arbeidet. Noen kvinner ønsker kun å få stoppet den akutte hendelsen som er oppstått, ikke en etterforskning for å få gjerningspersonen straffet (Aas, 2013). Gimse mener at mange av ofrene i saker omhandlende vold i nære relasjoner ikke ønsker gjerningspersonen straffet, de ønsker seg kun fred. Straffen kan gå ut over flere enn bare gjerningspersonen. En bot kan ramme hele familieøkonomien, det samme kan en fengselsstraff (Gimse, 2009).

Virker straff i det tradisjonelle straffesystemet forebyggende på vold i nære relasjoner? Ved at gjerningspersonen får fengselsstraff, er han avskåret og immobilisert for voldsutøvelse i den perioden. Dette gjør at offeret kan føle seg trygg så lenge gjerningspersonen er i fengselet. Men hva skjer når soningen er over? Vil partene finne tilbake til hverandre og voldsutøvelsen fortsette? Vil gjerningspersonen oppsøke offeret uten at hun selv ønsker det? Vil fengselsstraffen ha rehabilitert gjerningspersonen eller vil straffen ha ført til ytterligere aggresjon? Gimse mener gjerningspersonen kanskje kan komme ut fra fengslet mer bitter, med hevnlust til kvinnen som fikk han i fengselet (Gimse, 2009). Lie skriver at det dessverre er mange som begår nye lovbrudd etter å ha blitt straffet, derfor forebygger ikke straffen nye lovbrudd i den grad den burde (2011). Yngvild Grøvdal mener at en viktig faktor for å trygge fremtiden for ofrene er å finne ut hva som vil gjøre partenes fremtid bedre og ivareta partene, også den som har utøvd volden. Grøvdal mener den individualpreventive virkningen av straffen er svært begrenset og at det er lite sannsynlig at en person vil slutte å utøve vold ved å ha sonet en straff i fengsel. Gjerningspersonen vil i mange tilfeller fortsette å begå vold, enten mot samme partner eller mot en ny partner, om han ikke får hjelp til å endre sin atferd (Grøvdal, 2012). Geir Aas har intervjuet flere politiansatte i sin avhandling *"Politiinngrep i*

familiekonflikter” som uttrykker at de ikke har tillit til det tradisjonelle straffesystemet, da de opplever straffens effekt som lav ovenfor gjerningsperson og offer. Flere opplever at de ikke har nok å tilby ofrene da de har begrenset med virkemidler å bruke (Aas, 2009).

Spørsmålet er om det er riktig å løse en sak med vold i nære relasjoner gjennom det tradisjonelle rettssystem, eller om det kan løses bedre enten i konfliktrådet alene eller som supplement til det eksisterende rettssystem? Haslund og Hydell mener at den beste løsningen i utvalgte straffesaker vil være å kombinere bruk av straff og meklingsmøter (2007). Jeg ønsker å se nærmere på bruk av konfliktrådet i saker omhandlende vold i nære relasjoner, for å se hvilken effekt en slik behandling kan ha på gjerningsperson og offer.

3.4 Bruk av konfliktrådet ved vold i nære relasjoner

Konfliktrådets virksomhet er forankret i konfliktrådsloven (2014). Her står det blant annet at konfliktrådet skal arrangere møter mellom parter hvor det er oppstått en konflikt på grunn av en skade, et tap eller en annen krenkelse. Det er også lovfestet at behandling i konfliktrådet krever samtykke fra partene og at dette samtykket må være reelt og informert. I konfliktrådsloven § 1 står det skrevet at konfliktrådets virksomhet skal bygge på en gjenopprettende prosess (RJ).

Gjerningspersonen skal, gjennom å møte offeret og høre offerets historie, stimuleres til å forstå konsekvensene av handlingene og oppmuntres til å ta ansvar. Offeret får mulighet til å bearbeide hendelsen og innta en aktiv rolle i saken, noe som kan styrke henne og hjelpe henne ut av offerrollen (Meld. St. 15, 2012-2013). RJ handler om å rette sinne, behov og ansvar mot gjerningspersonen slik at han kan gjenopprette mest mulig av skaden som er blitt voldt. De berørte partene skal sammen finne en løsning på konflikten gjennom dialog. Dialogen blir tilrettelagt og ledet av upartiske meglere (Lie, 2011). I handlingsplanen ”Gode krefter – kriminalitetsforebyggende handlingsplan” skriver Justis- og beredskapsdepartementet at de tror det kan være konfliktdempende og dermed også forebyggende for ny kriminalitet, dersom partene i vold i nære relasjoner har en dialog sammen (2009). Offeret og gjerningspersonen skal sammen utforme en avtale, som blant annet kan inneholde hvordan de skal forholde seg til hverandre. En slik avtale kan forebygge frykten offeret har for å plutselig møte på

gjerningspersonen. Likevel er det mange som er skeptisk til bruk av konfliktrådet i saker med vold og seksuelle overgrep, blant annet på grunn av ubalansen i maktforholdet mellom gjerningsperson og offer. Det er også uttrykket skepsis til om metoden er egnet i alvorlige saker og om metoden oppleves formell nok eller om det vil føre til at den formelle alvorlighetsgraden reduseres (Elvegård & Paulsen, 2013). Justis- og politidepartementet uttrykker at samtaler kan forverre situasjonen og offeret kan oppleve det som en ny krenkelse (2007). For at bruk av konfliktråd i slike saker skal bli vellykket er det viktig at fokuset i prosessen ligger på myndiggjøring og aktivisering av offeret og at det ikke er forventninger om tilgivelse og forsoning (Elvegård & Paulsen, 2013).

Det har de siste årene vært et større fokus på ofre i voldssaker og da spesielt ofre for vold i nære relasjoner. Det påpekes særlig at ofrene har behov for støtte og hjelp som ikke en tradisjonell rettsak kan imøtekomme. Det handler om at det ikke er nok å sikre ofrenes straffeprosessuelle rettigheter, ofrene har også behov for støtte, veiledning, rehabilitering og rådgivning, som kan kobles til RJ metoden (Elvegård & Paulsen, 2013).

3.4.1 Prosjekter med bruk av konfliktråd og tilrettelagte samtaler

I Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner, "Vendepunkt", er det beskrevet 50 tiltak for perioden (2007). Tiltak 21,22 og 23 omhandler tre prosjekter med bruk av konfliktråd og tilrettelagte samtaler. Begrunnelsen bak tiltakene er at rettsapparatet ikke har en tilstrekkelig helende effekt og at det derfor er behov for å opprette et tilbud for involverte parter. I Vendepunkt beskrives målet med å bruke konfliktrådet som tilnærming, med at fornærmede *"skal finne indre styrke til å ta vare på seg selv og sin fremtid"* (2007, side 11). Alle de tre tiltakene er frivillige og krever samtykke fra partene for å kunne delta.

Tiltak 21 er et prosjekt som ble gjennomført av konfliktrådet i Trondheim. Prosjektet ble kalt familievoldprosjektet og ble satt i gang i 2008. Prosjektet er et tilbud som alternativ til det tradisjonelle rettssystemet, og innebærer frivillige tilrettelagte samtaler og/eller stormøter med oppfølging for voksne og barn berørt av vold i nære relasjoner. Prosjektets formål var å ivareta de voldsutsatte på en bedre måte, ved bearbeidelse av tillitsbrudd og skadede forhold.

Det var også fokus på å forebygge ytterligere voldsbruk ved å mobilisere private og offentlige nettverk (Elvegård, Frigstad & Thorshaug, 2011).

Tiltak 22 ble iverksatt av konfliktrådet i Oslo og Akershus i samarbeid med Asker og Bærum politidistrikt i januar 2010. Prosjektet prøvde ut bruk av tilrettelagte samtaler i saker hvor det er ilagt besøksforbud (Elvegård & Paulsen, 2013).

Tiltak 23 omhandler et prosjekt for frivillig tilrettelagt dialog på et egnet tidspunkt i straffesaksjeden, i saker omhandlende vold i nære relasjoner. Prosjektet ble gjennomført av Konfliktrådet i Østfold og hadde oppstart i 2010 (Elvegård & Paulsen, 2013).

Prosjektene viser at det er flere måter konfliktrådet kan bli benyttet i saker omhandlende vold i nære relasjoner. I tiltak 21 ble straffesaken overført til konfliktrådet, og vi får her se hvordan konfliktrådet kan være et alternativ til det tradisjonelle straffesystemet. I tiltak 22 ble konfliktrådet brukt som en arena hvor praktiske følger av besøksforbudet diskutertes innenfor en trygg ramme for å sikre en bedre og fredeligere gjennomføring av besøksforbudet, som igjen kan hindre nye anmeldelser i besøksforbudtiden. Aktuelle ting som kan diskuteres er for eksempel levering av barn, betaling av regninger og flytting fra felles bolig. Dette er praktiske gjøremål som kan skape problemer under et besøksforbud, da det ofte vil kunne føre til at besøksforbudet blir brutt. I møtene i konfliktrådet får offer og gjerningsperson en forståelse for hva besøksforbudet vil innebære for dem og hvordan de kan forholde seg til hverandre under besøksforbudet. Tiltak 23 blir, i motsetning til tiltak 21, et supplement til det tradisjonelle straffesystemet, hvor behandlingen i konfliktrådet går som et tillegg til straffesaken. Her kan partene møtes når som helst i straffesaken for dialog, tilbudet kan altså benyttes fra saken blir kjent for politiet til en eventuell dom blir satt. Offeret kan ofte føle bekymring og frykt for hva som vil skje når for eksempel gjerningspersonen slipper ut av fengsel eller varetekt. Ved tilrettelagt dialog med gjerningsperson i forkant, kan det minske denne frykten og kan bidra til at offeret tidligere kommer seg ut av offerrollen og på den måte klarer å ta kontroll over eget liv.

Prosjektene skiller seg fra tradisjonelle konfliktrådsmedlinger, både gjennom strukturen og prosessen. Det ble gjennomført individuelle formøter med hver av partene før de tilrettelagte

samtalene. I formøtene ble volden kartlagt, samt partenes forventninger til samtalene. I formøtene ble det også kartlagt om det var behov for å ha med andre instanser i samtalene, som for eksempel barnevernet, politiet og lignende. Partene fikk også tilbud om oppfølgingsmøter etter de tilrettelagte samtalene(Elvegård & Paulsen, 2013).

3.5 Politiets samarbeid med konfliktrådet

Oppgaven skal omhandle hvordan politiet kan forebygge gjentagende vold i nære relasjoner ved konfliktrådsbehandling, så hva har politiet med konfliktrådet å gjøre?

Politiet vil ofte være de som presenterer konfliktrådet for partene og en kan se på politiet som en ”portåpner” for økt bruk av konfliktrådet (Lie, 2011). De fleste sakene som konfliktrådet behandler er straffesaker som politiet har overført, og på den måten er politiet hovedleverandør av saker til konfliktrådet (Nordlandsforskning, 2009). Derfor er det viktig at politiet har god kunnskap om konfliktrådet, slik at de kan gi en grundig og ikke minst riktig informasjon til partene i en sak. Politiet må informere partene om hva det vil si å samtykke til konfliktrådsbehandling og redegjøre for hva prosessen vil gå ut på. Politiet bør opplyse om at det er frivillig og at det ikke kreves at partene kommer til enighet eller forsones (Lie, 2011). Politiets adgang til å overføre en sak til konfliktrådet reguleres av Straffeprosessloven (2011) §71 a. Det kreves at påtalemyndigheten anser saken som egnet for konfliktrådet, at partene samtykker til konfliktrådsbehandling og at det er enighet om saksforholdet. Om et samtykke fra offeret er reelt i en sak med vold i nære relasjoner er vanskelig å bedømme, da det kan ligge manipulasjon og trusler bak samtykket. Politiet må derfor vurdere hver enkelt sak og følge opp partene tett for å forhindre et falskt samtykke.

Ann-Kristin Eide og Hege Gjertsen fra Nordlandsforskning skrev i 2009 en rapport kalt ”*Med ! eller? – virkninger av, og utfordringer ved gjenopprettende rett som alternativ eller supplement til straff*”. Eide og Gjertsen mener forarbeidet er veldig viktig i konfliktrådet og at politiets avhør og vurderingene som påtaleansvarlig jurist tar, er en viktig del av dette forarbeidet (2009). I avhøret av offeret har politiet en mulighet til å vurdere om konfliktrådsbehandling kan være aktuelt. Politiet må da kartlegge offerets behov og kunne forklare offeret hva en slik behandling vil gå ut på. Om offeret for eksempel ikke ønsker gjerningspersonen tiltalt og straffet, kan politiet foreslå konfliktrådet som et alternativ. For at

konfliktrådet skal være en mulighet for offeret, må politiet ha kunnskap om hva konfliktrådet er og hva konfliktrådet kan tilby, for å kunne gi offeret råd. Politiet må også i et avhør av gjerningspersonen kartlegge om saken egner seg for konfliktrådsbehandling. Etterforskningen politiet utfører kan spille en stor rolle for at man får klarhet i hendelsesforløpet og for at skyldspørsmålet avklares. Politiet vil ofte kjenne godt til partene og forhistorien bak konflikten, gjennom avhør og utrykning til stedet. Slik informasjon vil ha stor betydning for påtalejuristen i vurderingen av om saken egner seg for konfliktrådet (Lie, 2011).

Eide og Gjertsen mener politiets innstilling til behandling i konfliktrådet er av stor betydning for at partene skal samtykke til meglings i konfliktrådet. Politiets innstilling er også viktig i forhold til om meglingsen skal lykkes eller ikke (2009). Dersom politiet er positive til behandling i konfliktrådet og begrunner hvorfor saken bør bli overført til konfliktrådet, kan det ha en betydning for juristens vurdering om oversendelse til konfliktrådet (Lie, 2011). Politiets holdninger og kunnskaper om vold i nære relasjoner vil også ha påvirkning på bruken av konfliktrådet i slike saker. I følge Elvegård og Paulsen (2013), mener mange innad i politiet at saker med vold i nære relasjoner ikke bør inn til konfliktrådet. Slike holdninger kan skyldes vaner, tradisjoner, oppfatninger, fordommer og lite kjennskap til konfliktrådet. Flere stiller seg også kritisk til om konfliktrådet har kompetanse til å ta seg av slike saker. Slike holdninger og meninger i politiet kan føre til at konfliktrådet ikke får mulighet til å behandle saker med vold i nære relasjoner, da det oftest er politiet som oversender saker til konfliktrådet. På en annen side har konfliktrådet også selv et ansvar, da politiet trenger informasjon om konfliktrådets tilbud og muligheter. Dersom politiet ikke vet om mulighetene, vil de heller ikke bli brukt, så her må informasjon utveksles på tvers. I tillegg må konfliktrådet komme med tilbakemeldinger til de som har henvist saken, om hvordan saken går eller har endt. Dette er viktig for å motivere til videre bruk av konfliktrådet (Elvegård & Paulsen, 2013).

Man kan på grunn av alle disse elementene si at politiet har stor påvirkning på hvilke saker som blir behandlet i konfliktrådet. Det er avgjørende at politiet kjenner til konfliktrådet og hvilke tilbud konfliktrådet har, for at konfliktrådet skal få behandlet saker. Politiet er ikke kun en ”portåpner” for økt bruk av konfliktrådet, politiet kan også delta i meglingsmøter i konfliktrådet som støttepersoner for partene. Dette kan særlig være aktuelt i saker hvor offeret

er engstelig for å møte gjerningspersonen, da trygghetsfølelsen kan økes ved politiets tilstedeværelse. At politiet deltar i møtet kan også vise alvoret i situasjonen, men det er da viktig at politiet ikke tar over konflikten (Lie, 2011). Geir Aas mener at en også kan se på politipatruljen som et slags ”uttrykkende konfliktråd”, ved at politipatruljene ofte opptrer som meglere mellom partene på stedet. Selv om det er fundamentale forskjeller mellom hvordan politipatruljen og konfliktrådet arbeider, mener Aas man kan innslag av RJ når politipatruljen er på oppdrag omhandlende vold i nære relasjoner, ved at deres mål ofte er å skape ro og orden. Politipatruljen vil da ofte ha lengre samtaler med de involverte, forsøke å etablere god tone mellom partene, gi råd om løsninger på kort og på lang sikt og gi informasjon om andre hjelpeinstanser (Aas, 2009).

3.6 Konfliktrådsbehandling sammenlignet med det tradisjonelle straffesystemet

Det er blitt belyst at konfliktrådet er avhengig av at politiet er åpen for konfliktrådsbehandling i saker omhandlende vold i nære relasjoner, for at de skal få mulighet til å behandle slike saker. Jeg ønsker å se nærmere på om politiet burde motivere parter i en sak med vold i nære relasjoner til å velge konfliktrådet. Dette vil jeg belyse ved å se på konfliktrådet sammenlignet med det tradisjonelle straffesystemet.

Yngvil Grøvdal er forsker ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress og har skrevet en artikkel i ”Materialisten” i 2013 om bruk av konfliktrådet i saker om menns vold mot kvinner i nære relasjoner. Artikkelen er skrevet med utgangspunkt i hennes egen doktorgradsavhandling, om kvinner utsatt for vold i nære relasjoner som møter strafferettsapparatet, og familievoldprosjektet i Trondheim.

Grøvdal (2013) mener at det kan foregå en ubalanse i maktforholdet mellom partene som kan være vanskelig å oppfatte for samtalens tilretteleggere i en konfliktrådsbehandling. Årsaken til dette er at partene kjenner hverandre godt og det kan derfor gi gjerningspersonen et overtak på offeret, ved at han kan kommunisere med offeret på en måte tilretteleggerne ikke forstår. Et offer som deltok i familievoldprosjektet uttalte at hun opplevde at det stort sett var gjerningspersonen som pratet, selv om tilretteleggerne forsøkte å styre samtalen annerledes (Grøvdal, 2013). Tilretteleggerne i prosjektet var forberedt på at slikt kunne skje, og hadde

derfor flere formøter med ofrene for å forberede dem på samtalen med gjerningspersonen. Likevel følte flere av deltakerne at det var en maktubalanse i møtene i konfliktrådet og at de opplevde det som belastende. Grøvdal mener videre at en slik maktubalanse i samtaler er veldig problematisk, da prosessen i konfliktrådet egentlig handler om å trygge og styrke offeret (2013). Flere av kvinnene Grøvdal intervjuet til sin doktorgrad opplevde også i retten en maktubalanse ved at de ble psyket ut av mannen. For noen opplevdes det nærmest som et nytt overgrep å være i samme rom som overgriperen. Dette tyder på at kvinnene, uansett om saken går til domstolen eller i Konfliktrådet, vil kunne oppleve maktubalanse i prosessen (Grøvdal, 2013).

Grøvdal skriver videre at flere av kvinnene i prosjektet i Trondheim opplevde at verdigheten deres ble utfordret ved at mennene bagatelliserte volden. Kvinnene mente mennene alltid hadde en god forklaring på hvorfor de hadde utøvd vold. Dette opplevdes svært vanskelig for kvinnene og en slik dialog kan være problematisk, smertefull og kanskje enten sette i gang flere konflikter eller øke konfliktnivået (2013). En del av hensikten med bruk av RJ er at gjerningspersonen skal få forståelse for hva offeret har gjennomgått på grunn av han, noe som skal bidra til at han tar ansvar for sine handlinger. Det at flere av mennene bagatelliserte sine handlinger, strider derfor imot hva behandlingen i konfliktrådet skal bidra til. Dersom gjerningspersonen bagatelliserer handlingene og ikke tar ansvar, vil konfliktrådet da kunne forebygge videre voldsbruk?

I evalueringen av tiltak 22 og 23 kom det frem at det bør være et større fokus på kunnskap om gjerningspersonens mulige reaksjoner og atferd. Problemstillinger som manipulering, endringspotensial, følelse av empati og lignende kan dukke opp i konfliktrådet, og spesielt ved de alvorligste sakene burde det derfor blitt vurdert om gjerningspersonen kan ha psykopatologiske trekk. En slik kunnskap kan bidra til å ivareta offeret på en bedre måte og gi økt kvalitetssikring av samtaler. Dersom gjerningspersonen har slike trekk, gir det et grunnlag for å ikke sette i gang en konfliktrådsbehandling på grunn av manglete egnethet, da dette kan føre til ytterligere traumatisering for fornærmede (Elvegård & Paulsen, 2013).

Evalueringene av prosjektene i Vendepunkt viste at alle prosjektene har hatt en positiv virkning på både ofrene og gjerningspersonene, men at det i tiltak 21 og 23 har vært tendenser til at offeret har hatt større utbytte enn gjerningspersonen. Utbyttet til ofrene ser ut til å skyldes at offentlige instanser, betydningsfulle andre og samfunnet rundt ser, hører og tror på dem (Elvegård & Paulsen, 2013).

Grøvdal (2013) mener at svakheten med familievoldprosjektet er at kvinnen ikke blir kvitt mannen for en periode, fordi han ikke havner i fengsel. Kvinnen må leve med at mannen går fritt og at han kan utgjøre en potensiell trussel mot henne. Kvinnene i prosjektet fikk erfare at de ikke får fred fra mannen. Selv om voldsbruken ble betydelig redusert, opplevde flere at mennene oppsøkte dem, selv om avtalen inneholdt at de skulle holde avstand (Elvegård, Frigstad & Thorshaug, 2011). Politiet har virkemidler de kan ta i bruk for å ivareta og beskytte offeret i slike situasjoner. Slike virkemidler kan være mobile voldsalarmer, sperret adresse og besøksforbud (Handlingsplan, 2013). Besøksforbud kan være vanskelig å følge, spesielt i saker hvor partene har felles barn. I tiltak 22 fikk partene mulighet til å møtes for å få informasjon om hva et besøksforbud innebærer og hvordan en kan løse praktisk følger av et besøksforbud. Dette kan føre til at besøksforbudsperioden blir gjennomført uten brudd og at den blir fredeligere.

I motsetning til i konfliktrådet, er det verken fokus på offerets eller gjerningspersonens behov i retten. I rettssalen er ikke formålet med samtalen å prate gjennom fortiden for å så å forsøke å komme til enighet om hva som skal til for å klare å håndtere den vanskelige situasjonen i framtiden. I retten handler det om å bevise skyld/uskyld. Retten er først og fremst interessert i konkrete handlinger og sammenhengen de foregikk i. Forsvarer og aktor kan noen ganger gå ganske langt i forsøk på å bekjempe motparten, og i retten er det ofte snakk om vinning og tap. Dette kan føre til en enda større avstand mellom partene og øke konfliktnivået mellom dem (Grøvdal, 2013). Å øke konfliktnivået mellom partene vil være veldig problematisk og ikke på noen som helst måte virke forebyggende. I konfliktrådet derimot, kan man gjennom tilrettelagte samtaler mellom partene klare å dempe konfliktnivået, ved at partene får pratet med hverandre og fortelle hva de føler og mener. Å dempe konfliktnivået mellom partene, vil igjen kunne virke forebyggende mot nye voldshandlinger.

Per Råkil skriver at dersom gjerningspersonen tar ansvar for sine handlinger og forstår virkningen av dem, vil det gi offeret den beste oppreisningen (2002). I konfliktrådet får gjerningspersonen mulighet til å vise offeret at han tar ansvar og at han har forståelse for hva handlingene hans har gjort med offeret. For kvinnene Grøvdal intervjuet i sin doktoravhandling var det av stor betydning at retten la ansvaret for volden på mennene. Det innebar en slags anerkjennelse av smerten kvinnene hadde blitt utsatt for. Noen av kvinnene syntes straffen var for kort til det de var blitt utsatt for, mens andre mente at lengden på straffen ikke hadde noen betydning. For dem var det viktigste å bli trodd. Ingen av kvinnene ble utsatt for fysisk vold etter dommen, antakeligvis fordi ingen fortsatte samlivet, men problemene fortsatte for mange gjennom materielle ødeleggelser, trakassering, trusler osv.(Grøvdal, 2013). En kvinne Grøvdal intervjuet sa: *"Min livstidsdom begynte den dagen han slapp ut av fengsel"* (2013, s.76). I denne sammenhengen kan vi se på tiltak 23, hvor partene har mulighet til å møtes for dialog i konfliktrådet når som helst i straffesaken, også før gjerningspersonen slipper ut av fengsel. Da kan offeret få en større forutsigbarhet over hva som vil skje når gjerningspersonen slipper ut, og de kan sammen lage en avtale om hvordan de skal forholde seg til hverandre. Flere av kvinnene som deltok i familievoldprosjektet i Sør-Trøndelag opplevde også problemer med plagsom atferd fra mennenes side, men disse kvinnene slapp å være alene med problemene, da de fikk tilbud om oppfølging fra tilretteleggerne i konfliktrådet.

Grøvdal mener at strafferetten ikke er til for ofre for vold i nære relasjoner, *"når dommerne har avsagt sin dom, er saken formelt sett over"* (2013, s.77). Formålet med strafferetten er å få lovbrøtere dømt og forsøke avskrekke andre fra å begå handlingen. Strafferetten har ikke fokus på hvordan partene, og da særlig offeret, skal leve etter dommen (Grøvdal, 2013).

Grøvdal mener justismyndighetene og regjeringen har større fokus på å straffe gjerningspersonen, ved å vise at de tar moralsk avstand fra en slik handling og å avskrekke andre til å begå lignende handlinger, enn å ta vare på de mishandlede ofrene. Hun mener derfor det er tvilsomt at man kan oppnå en betraktelig bedring av ofrenes liv så lenge det er så mye fokus på det allmennpreventive hensynet som det er nå (2012). Konfliktrådet derimot fokuserer på å bygge opp offeret igjen, samt forplikte gjerningspersonen og finne en løsning for fremtiden. Selv om det har vært noen ulemper med konfliktrådsbehandlingen, mener

Grøvdal den har et potensial som en styrking av kvinnene slik at de kan få tilbake kontrollen over egne liv. Grøvdal er mer usikker på om en slik styrking av kvinnene er mulig i strafferetten (2013).

Det er også slik at saksbehandlingstiden i saker omhandlende vold i nære relasjoner er varierende. De fleste sakene blir påtaleavgjort innen ett år, men en del saker tar lengre tid (Handlingsplan, 2013). Det vil være en stor belastning for offeret at saksbehandlingen tar lang tid. Det kan oppleves som om ikke saken tas alvorlig, spesielt dersom offeret ikke får informasjon om fremdriften i saken. Konfliktrådet på sin side har kort saksbehandlingstid og kan dermed bidra til å løse konflikten tidlig, som igjen kan forhindre eskalering av konflikten (Meld. St. 15, 2012-2013).

4.0 Avslutning

I oppgaven blir det belyst at det tradisjonelle rettssystemet og politiets arbeid er mangelfullt med tanke på å ivareta offeret. Offerets behov oppleves ikke som ivaretatt i møte med politiet og rettssystemet. Det er derfor en mulighet å bruke konfliktrådet enten som et alternativ eller som et supplement til det tradisjonelle rettssystemet.

Oppgaven belyser at det både er fordeler og ulemper ved bruk av konfliktråd i saker med vold i nære relasjoner. Det er skepsis både innad i politiet og hos andre aktører om konfliktrådet er egnet til å behandle slike saker. Skepsisen er spesielt knyttet til om det kan oppleves som et nytt overgrep for offeret på grunn av ubalanse i maktforholdet og til at konfliktrådet kan oppleves som en bagatellisering av situasjonen. Det er her viktig at både politiet og konfliktrådet innehar kompetanse og kunnskap om feltet, slik at de kan vurdere om saken er egnet til slik behandling. Det er også en avgjørende faktor at politiet har nok kunnskap om hva konfliktrådet kan brukes til, og at politiet er åpen for konfliktrådsbehandling i saker med vold i nære relasjoner, for at konfliktrådet skal få mulighet til å behandle slike saker.

I oppgaven ønsket jeg å belyse hvordan politiet kan forebygge vold i nære relasjoner ved bruk av konfliktrådet. Ved konfliktrådsbehandling får offeret mulighet til å ha en aktiv deltakelse i sin egen sak, hvor hun får mulighet til å fortelle gjerningspersonen hvordan hun har opplevd volden. Gjerningspersonen får høre hvilken skade han har påført offeret, som kan bidra til forståelse og at han tar ansvar for sine handlinger. I konfliktrådet er det større fokus på ivaretagelse av offeret og rehabilitering av gjerningsperson, noe som kan bidra til en bedre forebygging mot ytterligere voldsbruk. Det vil derfor i et forebyggende perspektiv kunne være positivt med et godt samarbeid mellom politiet og konfliktrådet.

5.0 Litteraturliste

- Aas G. (2009) *Politiinngrep i familiekonflikter. En studie av ordenspolitets arbeid med familiekonflikter / familievoldssaker i Oslo*. PhD – avhandling innlevert ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi. Universitetet i Oslo.
- Aas, G. (2013) *Politiets erfaringer med, og håndteringer av, volden i nære og familiære relasjoner*. Oslo: Politihøgskolen.
- Dallan, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal
- Edvinsen, K. (2012) *Ordenstjeneste* (2.utg.). Høvik: Vett & Viten
- Eide og Gjertsen (2009): *Med! Eller? Virkninger av, og utfordringer ved, gjenopprettende rett som alternativ eller supplement til straff*. NF-rapport nr.14/2009. Bodø: Nordlandsforskning.
- Elvegård, P., Frigstad, S. & Thorshaug, K. (2011) *Tilrettelagte samtaler ved familievold*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS
- Elvegård, P. & Paulsen, V. (2013). *Familievold og tilrettelagte samtaler i konfliktrådet*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS.
- Gimse, G.A. (2009) Hva er det med familievold? *Fokus: Fagblad for politiets kriminalitetsforebyggende forum*, 12 (2), 11-13
- Grøvdal, Y. (2012) *En vellykket sak ? Kvinner utsatt for mishandling møter strafferettsapparatet*. PhD – avhandling, Universitet i Oslo
- Grøvdal, Y. (2013) En bedre fremtid? *Materialisten: Tidsskrift for forskning, fagkritikk og teoretisk debatt*, 40 (1), 57-83
- Handlingsplan (2007) *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008 – 2011 – Vendepunkt*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Handlingsplan (2009) *Gode krefter: Kriminalitetsforebyggende handlingsplan*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Handlingsplan (2013) *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014 -2017 - Et liv uten vold*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet
- Hasund, I.K. & Hydle, I. (2007) *Ansikt til ansikt, konfliktrådsmedling og offer i voldssaker*. Cappelen akademiske forlag.
- Isdal, P. (2000) *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget AS
- Konfliktrådet. (2014, 26.mars) *Gjenopprettende prosesser i mekling*. Hentet 30. April 2015 fra <http://www.konfliktraadet.no/gjenopprettende-prosesser-i-mekling.311342.no.html>
- Lie, E. (2011) *I forkant – Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal norsk forlag.

- Meld. St. nr.15 (2012-2013) *Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner* ”Det handler om å leve” Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet
- Politidirektoratet (2009). *Politiets arbeid med vold i nære relasjoner: En veiledning fra Politidirektoratet*. Oslo: Politidirektoratet
- Rundskriv fra riksadvokaten (2008) *Familievold*. Rundskriv nr. 3/2008
- Rundskriv fra riksadvokaten (2008) *Konfliktråd*. Rundskriv nr. 4/2008
- Råkil M (red). (2002) *Menns vold mot kvinner – Behandlingserfaringer og kunnskapsstatus*. Oslo: Universitetsforlaget

5.1 Lovverk

- Konfliktrådsloven. (2014). *Lov om konfliktrådsbehandling av 20. Juni 2014 nr. 49*. Hentet 2.mai 2015 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2014-06-20-49?q=konflikt>
- Politiloven. (1995). *Lov om politiet av 4. August 1995 nr. 53*. Hentet 2. mai 2015 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53>
- Straffeprosessloven. *Lov om rettergangsmåten i straffesaker av 22. mai 1981 nr. 25*. Hentet 2. Mai 2015 fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25?q=straffeprosessloven>

6.0 Selvvalgt pensum

- Elvegård, P., Frigstad, S. & Thorshaug, K. (2011) *Tilrettelagte samtaler ved familievold*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS
- Elvegård, P. & Paulsen, V. (2013). *Familievold og tilrettelagte samtaler i konfliktrådet*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS.
- Grøvdal, Y. (2012) *En vellykket sak ? Kvinner utsatt for mishandling møter strafferettsapparatet*. PhD – avhandling, Universitet i Oslo